

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Άγία Άννα

Έτος 16° † Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2013
Τεύχος 109°

Τριμηνιαίο περιοδικό
Ίερού Ναού
Άγίας Άννης Κατερίνης

**Μέ την Εύλογία
του Σεβασμιωτάτου
Μητροπολίτου μας
κ. Αγαθονίκου**

Υπεύθυνος:
Άρχιμ. Διονύσιος Δ. Γκόλιας

Διεύθυνση:
Ίερός Ναός
Άγίας Άννης Κατερίνης
Τ.Κ. 601 00

Τηλ. και φάξ:
23510-26207

Ίστοσελίδα:
www.agiaanna.net

email:
agiaanna1@yahoo.gr

Έκδοτική Παραγωγή

GAΪTHC

Τηλ.: 210-34.76.090

Τό περιοδικό
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
Προαιρετικές εισφορές δεκτές

- Πρόσεχε τίς σκέψεις σου, γίνονται λόγια.
- Πρόσεχε τά λόγια σου, γίνονται πράξεις.
- Πρόσεξε τίς πράξεις σου, γίνονται συνήθειες.
- Πρόσεχε τίς συνήθειές σου, γίνονται χαρακτήρας.
- Πρόσεχε τό χαρακτήρα σου γιατί γίνεται ή « μοίρα» σου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ό Άγιος Κοσμάς ό Αϊτωλός καί ή περιοδεία του στήν Πιερία	3
Τό πάθος τής υπερηφάνειας.....	7
Στόν έργάτη πού ρωτά τί είναι αυτό πού αποκαλούμε πνευματική ζωή	8
Ή αγάπη πρός τόν πλησίον.....	9
Πότε αγαπούμε πραγματικά τόν συνάνθρωπο;.....	14
Όδοιπορικό στήν Αϊγινα, τό νησί του Άγίου Νεκταρίου.....	15
Ή σελίδα του γεροντικού.....	17
Καρκίνος.....	18
Φωτογραφικά στιγμιότυπα.....	19

Ό Άγιος Κοσμάς ό Αϊτωλός καί ή περιοδεία του στήν Πιερία

Άρχιμανδρίτου Διονυσίου Δ. Γκόλια

Αποτελεί εξαιρετική εύλογία για τό Νομό Πιερίας τό πέρασμα του Άγίου ένδόξου Ίερομάρτυρος Κοσμά του Αϊτωλου ό οποίος, περιοδεύοντας ιεραποστολικά, εύλόγησε και τά δικά μας μέρη.

Α΄ Ό βίος του Άγίου

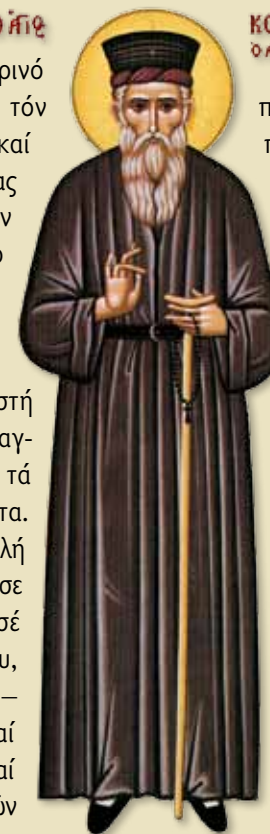
Ό Άγιος Κοσμάς γεννήθηκε τό 1714 από εύσεβεις γονείς στό χωριό Μεγαδένδρο τής όρεινης Τριχωνίδος τής Αϊτωλίας (γι' αυτό και όνομάζεται Αϊτωλός). Τό κοσμικό του όνομα ήταν Κωνσταντίνος Άνουφαντής. Τά πρώτα γράμματα τά έμαθε στή Σιγδίτσα (τό σημερινό Προσήλιο) τής Παρνασίδος, από τόν ιεροδιδάσκαλο Γεράσιμο Λύτσικα και έπειτα στή Λομποτίνα τής Ναυπακτίας από τόν ιεροδιδάσκαλο Άνανία, τόν όνομαζόμενο Δερβίσανο, τόν όποιο και διαδέχθηκε στό σχολείο τό 1735 ως δάσκαλος.

Ό πόθος όμως του Άγίου για άνώτερη μόρφωση τόν έφερε στή σχολή τής Άγίας Παρασκευής Βραγιανών Άγραφων, όπου διδάχθηκε τά ιερά και κλασικά έλληνικά γράμματα. Έπειτα φοίτησε στήν Άθωνιάδα σχολή του Άγίου Όρους, όπου και απέκτησε εύρύτατη μόρφωση. Λέει ό ίδιος σε μία διδαχή του: «έγώ αδελφοί μου, εκπαιδεύτηκα στή σπουδή σαράντα – πενήντα χρόνια, διάβασα πολλά και διάφορα βιβλία και περί Έβραίων και περί Έλλήνων και περί άλλων άσεβών

αίρετικών. Έρεύνησα τά βάθη τής σοφίας και βρήκα ότι οι άλλες πίστες είναι ψεύτικες, κάλπικες, μόνο ή δική μας ή Χριστιανική είναι όρθόδοξη, άληθινή και Άγία».

Τό 1758 κείρεται μοναχός στήν Ίερά Μονή Φιλοθέου και λαμβάνει τό όνομα Κοσμάς. Στο Άγιο Όρος άγωνίζεται για τή συγκρότηση τής ψυχής του, για τή δημιουργία έσωτερικής ζωής ή όποία θά τόν όδηγήσει και στή νίκη επί του έαυτου του. Μιά φράση του πού θά πει άργότερα, «κάθησα στό Άγιο Όρος δεκαεπτά χρόνια και έκλαιγα για τίς άμαρτίες μου και για τίς δικές σας», είναι άποκαλυπτική. Πρέπει να υποθέσουμε πολλές προσπάθειες, μεγάλη άσκηση, άγρυπνίες, όλονύκτιες προσευχές, μελέτη και παρακολούθηση του έαυτου του, πόλεμο κατά του σατανά και τών παθών. Σέ ηλικία σαράντα πέντε έτών και μετά από προτροπή και πιέσεις τών πατέρων τής Ίεράς Μονής Φιλοθέου, λόγω έλλείψεως έφημερίου, χειροτονείται Ίερέας. Στο μοναστήρι, πολλοί περίμεναν να φροντίσει να αυξηθούν τά έσοδα τής Μονής. Αυτός όμως έδωσε σημασία στήν πνευματική πρόοδο, στή σωτηρία τών ψυχών και έτσι πέφτει στή συνείδηση άρκετών.

Λίγο άργότερα, μέ κάποια θαυμαστά σημεία, ό Άγιος βλέπει τό θέλημα του Θεού να αφήσει τό Άγιο Όρος και να γίνει ιεραπόστολος στό

ΚΟΣΜΑΣ
Ο ΑΪΤΩΛΟΣ

υπόδουλο γένος. Θέλοντας μάλιστα νά δοκιμάσει αν αυτό είναι θέλημα Θεού, ανοίγει τήν Ἁγία Γραφή καί τά μάτια του πέφτουν μπροστά στά λόγια τοῦ Ἀποστόλου: «μηδεὶς τό ἑαυτοῦ ζητήτω, ἀλλά τό τοῦ ἑτέρου ἕκαστος». Ἔχει πλέον συναίσθηση ὅτι εἶναι ἀπεσταλμένος τοῦ Χριστοῦ καί ἔχει λάβει τήν ἀπόφαση νά πεθάνει γιά τό Χριστό.

Σέ ἡλικία σαράντα ἔξι ἐτῶν, ἀποχαιρετᾶ τούς μοναχοὺς καί ἀναχωρεῖ ἀπό τό Ἅγιο Ὄρος συνεπαρμένος ἀπό τά Θεῖα σημεῖα, ἐφοδιασμένος μέ πολλά προσόντα καί πυρακτούμενος ἀπό ἔνθεο πόθο γιά τήν ἀνακαίνιση καί ἀναγέννηση τοῦ υπόδουλου ἔθνους.

Τό 1760 μεταβαίνει στό οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου λαμβάνει ἄδεια ἀπό τόν οἰκουμενικό Πατριάρχη Σεραφεῖμ τόν Β΄. Δυό λόγοι τόν παρακίνησαν στήν Κωνσταντινούπολη. Πρῶτον, διότι ἦταν πιστό τέκνο τῆς Ὀρθοδοξίας καί ὅ,τι ἔκανε ἔπρεπε νά γίνεται μέ τήν εὐλογία τῆς ἐκκλησίας καί δεύτερον, γιά νά μήν τόν ἐμποδίζουν οἱ κατά τόπους ἐκκλησιαστικές καί τουρκικές ἀρχές. Μάλιστα ἐκεῖ συνάντησε καί τόν λόγιο ἀδελφό του ἱερομόναχο Χρύσανθο, ὁ ὁποῖος τοῦ δίδαξε μερικούς κανόνες ρητορικῆς γιά νά κάνει τό λόγο του τεχνικότερο.

Βασικός του στόχος ὑπῆρξε ἡ ἴδρυση σχολείων. Κατάφερε νά ἰδρύσει 247 σχολεῖα τῶν «κοινῶν γραμμάτων» καί 10 τῆς «ἀρχαίας διαλέκτου καί τῶν ἐπιστημῶν». Ὁ Ἅγιος Κοσμάς πραγματοποίησε τέσσερις περιοδεῖες. Κατά τήν πρώτην περιοδείαν (1760-1765) κήρυξε στή Θράκη, Μακεδονία, Θεσσαλία καί Αἰτωλοακαρνανία. Κατά τήν δευτέραν περιοδείαν (1765-1775) κήρυξε στίς ἴδιες περιοχές καί ἐπί πλέον στήν

Ἡπειρο, Ἀχαΐα καί Κεφαλληνία. Κατά τήν Τρίτην περιοδείαν (1775-1777) κήρυξε στά νησιά τοῦ Αἰγαίου καί τοῦ Ἰκονίου, στήν Ἡπειρο, Αἰτωλοακαρνανία καί Μακεδονία. Κατά τήν τέταρτην περιοδείαν (1777-1779) κήρυξε ἀποκλειστικά στήν Ἡπειρο.

Ὁ Ἅγιος κατόρθωσε, μέ τά κηρύγματά του, νά καταργήσει τά παζάρια τῆς Κυριακῆς καί νά τά μεταφέρει τό Σάββατο, ἐξοργίζοντας τούς Ἑβραίους. Ἐπίσης μέ τά ἀπλά, ἀλλά πύρινα κηρύγματά του, ἡ κοινωνική ζωὴ ἔγινε ἤρεμη, ἡ ἀφόρητη ἀγριότητα μετριάστηκε καί τό ἔθνος ζύπνησε ἀπό τόν πνευματικό λήθαργο καί τονώθηκε, οἱ ἐξισλαμισμοὶ σταμάτησαν. Ἔτσι ὁ φλογερός ἱεραπόστολος ἔγινε στόχος τοῦ Τουρκικοῦ μίσους καί φανατισμοῦ.

Τό ἐπίγειο τέλος τοῦ Κοσμά πλησιάζει. Ὁ θάνατός του θά εἶναι τό ἐπιστέγασμα τοῦ ἔργου του. Οἱ Ἑβραῖοι πού τόν μισοῦν θανάσιμα, προσφέρουν στόν Κούρτ Πασά τοῦ Βερατίου εἴκοσι πέντε χιλιάδες γρόσια γιά νά τόν φονεύσει. Αὐτός τόν συλλαμβάνει στό Κολλικόντασι καί τόν ἀπαγχονίζει στόν Ἄψο ποταμό, κοντά στό

χωριό Μαγουλί, στίς 24 Αὐγούστου τοῦ 1779. Προηγουμένως ὁ Ἅγιος ζήτησε τήν ἄδεια νά προσευχηθεῖ. Γονάτισε δοξάζοντας καί εὐχαριστώντας τό Θεό πού τόν ἀξιώνει νά θυσιάσει τήν ζωὴν του γιά τήν ἀγάπη του πρὸς Αὐτόν. Κατόπιν εὐλόγησε σταυροειδῶς τά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα, εὐχήθηκε σέ ὅλους τούς Χριστιανούς νά τηροῦν τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καί εἶπε τό ψαλμικό: «Διήλθομεν διά πυρός καί ὕδατος καί ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν».

Ὅταν οἱ δῆμιοι ἐπιχειρήσαν νά τοῦ δέσουν τά χέρια, ὁ Ἅγιος τούς εἶπε ὅτι δέν χρειάζεται, ἀφοῦ δέν πρόκειται νά φέρει ἀντίσταση. Ἔτσι,

κρατώντας τά χέρια του σταυρωμένα, προχώρησε καί πέρασε τό κεφάλι του στήν ἀγκυλὴν. Οἱ δῆμιοι ἀπέσυραν τήν πέτρα καί ὁ Ἅγιος μετεωρίστηκε, παραδίδοντας τό πνεῦμα του στό Θεό.

Στή συνέχεια οἱ δῆμιοι γύμνωσαν τό λείψανό του καί, ἀφοῦ ἔδεσαν μιά βαριά πέτρα στό λαιμό του, τό ἔριξαν στόν ποταμό. Οἱ Χριστιανοὶ ἔσπευσαν ἀμέσως νά ἀνασύρουν ἀπό τόν ποταμό τό Ἅγιο λείψανο, ἀλλά δέν μπόρεσαν νά τό βροῦν. Τρεῖς μέρες ἀργότερα, ἕνας εὐλαβῆς ἱερέας ὀνόματι Μάρκος, μπῆκε σέ μιά βάρκα καί, ἀφοῦ ἔκανε τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, ἔπλεε στόν ποταμό μέ σκοπό νά βρεῖ τό Ἅγιο λείψανο. Σέ κάποια στιγμή εἶδε τό Ἅγιο λείψανο νά πλέει στόν ποταμό ὄρθιο. Ἀμέσως τό ἀνέσυρε συγκινημένος καί, ἀφοῦ τό ἔντυσε μέ τό ράσο του, τό μετέφερε στό μοναστήρι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (κοντά στό χωριό Κολικόντασι) καί τό ἐνταφίασε μέ τιμές πίσω ἀπό τό Ἅγιο Βῆμα.

Τά χαριτόβρυτα λείψανα τοῦ Ἱερομάρτυρος τοποθετήθηκαν σέ εἰδική λάρνακα μέσα στό καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ διαφυλάχθηκαν ἀβλαβῆ κατά τήν περίοδο πού τό ἀθεϊστικό καθεστῶς τῆς Ἀλβανίας ἀπαγόρευε κάθε θρησκευτικὴ ἐκδήλωση καί ἔκφραση. Μέ τά Ἱερά λείψανα τοῦ Ἁγίου Κοσμά ἔχουν γίνει καί γίνονται πολλά θαύματα.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ εορτάζεται στίς 24 Αὐγούστου.

Β΄ Ἡ περιοδεία του στήν Πιερίκη γῆ

Ὁ μέγας ἐθνοἱεραπόστολος Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός περιόδευσε καί κήρυξε καί στό νομό Πιερίας. Μεγάλῃ ἦταν ἡ ὠφέλεια ὄλων τῶν Πιερίων πού παρακολούθησαν τά κηρύγματά του. Ὁ Ἅγιος πέρασε ἀπό τά παρακάτω μέρη:

Α΄ ΚΑΤΕΡΙΝΗ

Τὴν ἐποχὴ πού πέρασε ὁ Ἅγιος Κοσμάς ἀπὸ τὴν Κατερίνη, ἡ πόλις ἦταν ἕνα μικρὸ χωριό.

Στὴν Κατερίνη, στό συνοικισμό τῆς Ἄνδρομάχης, ἰδρύθηκε Ἱερός Ναὸς τοῦ Ἁγίου Κοσμά, γιά νά θυμίζει τό πέρασμά του, τόν ὁποῖο ἐγκαινίασε ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Κίτρους Βαρνάβας στίς 24 Αὐγούστου τοῦ 1980.

Β΄ Ἀνω Μηλιά

Στὴν Ἄνω Μηλιά, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, βρισκόταν στήν ἀκμὴ του ὁ πύργος τῶν Λαζαίων. Ὁ Ἅγιος Κοσμάς ἐπισκέφθηκε τούς Λαζαίους καί φιλοξενήθηκε στόν πύργο τους.

Στόν αὐλόγυρο τοῦ παλιοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς συγκέντρωσε τούς κατοίκους καί τούς μίλησε γιά τὴν πίστη τῶν Πατέρων τους καί

γιά τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας. Ὅρατὸ σημεῖο καί ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεώς του ἀποτελεῖ ὁ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ πού ἔμπηξε στὴ διχάλα ἑνὸς δένδρου (πεύκου). Τὸ θαυμαστὸ εἶναι ὅτι ὁ Σταυρὸς μέχρι σήμερα ἔμεινε ἀναλλοίωτος. Θυμίζει σέ ὅλους τὴν

διάβαση τοῦ Ἁγίου Κοσμά ἀπὸ τὴν Ἄνω Μηλιά καί διδάσκει ὅτι ἡ πίστη μας εἶναι ζωντανὴ καί θαυματουργή.

Ἀξίζει νά ἀναφέρουμε καί τρία θαυμαστά σημεῖα, σχετικὰ μέ τό πέρασμα τοῦ Ἁγίου καί τό Σταυρό.

Τὴν ἐποχὴ πού ἐπισκέφθηκε τὴν Ἄνω Μηλιά ὁ Ἅγιος Κοσμάς εἶχε ἐμφανισθεῖ στό καμποχώρι μιά φοβερὴ ἐπιδημία χολέρας πού θανάτωνε ὁμαδικὰ τόν κόσμον. Οἱ τρομοκρατημένοι κάτοικοι, ζήτησαν τὴ θαυματουργικὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου γιά νά σωθοῦν. Ὁ Ἅγιος, μαζί μέ τούς Ἱερεῖς τοῦ τόπου καί ὅλους τούς κατοίκους, τέλεσε παράκληση. Μετά τὴν παράκληση ὅλοι μαζί γύρισαν τό χωριό τρεῖς φορές. Στό ἀνατολικὸ μέρος

σταμάτησαν και έκανε πάλι δέηση. Τότε έμπηξε στή διχάλα ενός δέντρου τό Σταυρό και έτσι τό θαύμα έγινε. Τό χωριό σώθηκε από τή χολέρα.

Ένας βοσκός έχασε τά πρόβατά του στό βουνό Πιέρια και έψαχνε νά τά βρει. Στό δρόμο πού πήγαινε, συναντήθηκε μέ τόν Άγιο Κοσμά. Χωρίς νά του αναφέρει τίποτα γιά τά χαμένα του πρόβατα, ό Άγιος του είπε πώς τά πρόβατα βρίσκονται στήν περιοχή «ντίτσιο». Ό βοσκός δυσπίστησε στήν άρχή, γιατί του φάνηκε άπίθανο νά είναι εκεί τά πρόβατα. Υπάκουσε όμως στόν Άγιο, πήγε εκεί πού του είπε και βρήκε τά πρόβατά του.

Ένα καλοκαιριάτικο μεσημέρι του έτους 1964 προκλήθηκε φωτιά στό δάσος τής Άνω Μηλιάς. Άμέσως δόθηκε έντολή από τήν κοινότητα νά σπεύσουν οί κάτοικοι γιά τήν κατάσβεσή της, όπως βέβαια και τό πυροσβεστικό σώμα. Έντρομοι οί κάτοικοι έφθασαν στό σημείο και έσβησαν τή φωτιά. Μέσα όμως στή θλίψη τους, άντίκρισαν κάτι θαυμαστό. Η φωτιά πού κατέστρεψε τά πάντα στό πέρασμά της σεβάστηκε τό δέντρο μέ τό Σταυρό του Άγίου Κοσμά. Μέσα στήν πύρινη λαίλαπα αυτό έμεινε άτόφιο, όρθιο, άπείραχτο.

Η εύλάβεια των κατοίκων τής Μηλιάς, πριν από λίγα χρόνια, έχτισε δίπλα στό δέντρο μέ τό Σταυρό μικρό Ναό, αφιερωμένο στόν Άγιο Κοσμά τόν Αίτωλό. Τά θυρανοίξια τέλεσε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ, στίς 23 Αυγούστου του 2003. Από τότε και κάθε χρόνο στή γιορτή του γίνεται πανήγυρις, μέ τή συμμετοχή πλήθους κόσμου.

Γ΄ ΜΟΣΧΟΠΟΤΑΜΟΣ

Ό Άγιος Κοσμάς πέρασε και από τό Μοσχοπόταμο, πού τότε λεγόταν Δριάνιστα. Κήρυξε κάτω από μία καρυδιά. Ένώ δίδασκε, ξαφνικά σταμάτησε γιά λίγο, κοίταξε άπέναντι πρός τή Θεσσαλονίκη, δάκρυσε και είπε:

Μακάριοι όσοι κατοικούν στήν ποδιά του Όλύμπου.

Δ΄ ΛΙΤΟΧΩΡΟ

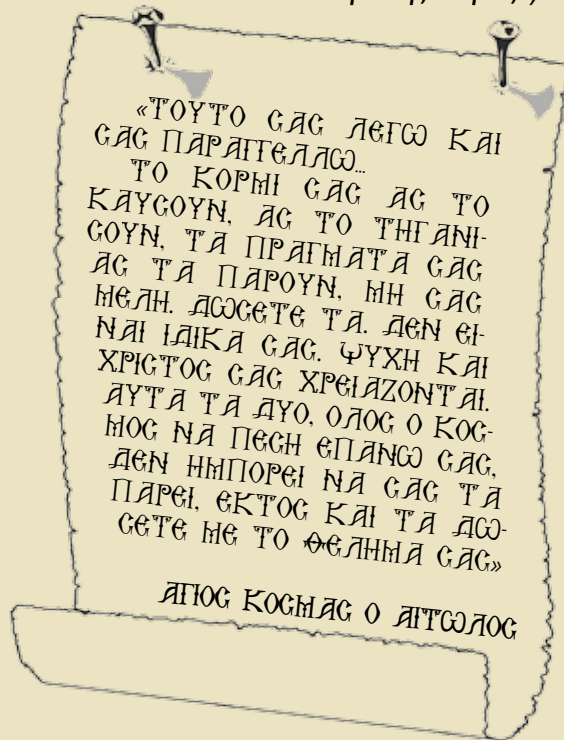
Δεν μπορούσε στό πέρασμά του από τήν Πιέρια, ό Άγιος Κοσμάς, νά άγνοήσει τό Λιτόχωρο πού τότε ήταν θρησκευτικό και έθνικό κέντρο. Στήν τοποθεσία Χοροστάσι ή Πλάτανος, συγκεντρώθηκε πλήθος κόσμου και ό Άγιος κήρυξε. Στή συνέχεια του έκαναν έρωτήσεις γιά τή συντέλεια του κόσμου.

Σήμερα στήν τοποθεσία πού κήρυξε ό Άγιος υπάρχει Προσκυνητάρι του Άγίου Κοσμά, γιά νά θυμίζει τό πέρασμά του.

Ε΄ ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Σύμφωνα μέ τήν τοπική παράδοση, ό Άγιος Κοσμάς πέρασε και από τήν παλιά Λεπτοκαρυά, από τούς Πόρρους και από τόν Κολινδρό. Είναι πολύ πιθανό νά πέρασε και από άλλες περιοχές του Νομού Πιερίας. Τό σίγουρο πάντως είναι ότι, από όπου κι αν πέρασε, ώφέλησε και ξεδίψασε διψασμένες ψυχές.

(Απόσπασμα από τό βιβλίο του Αρχιμ. Διονυσίου Δ. Γκόλια, «Οί τοπικοί Άγιοι τής Πιερίας»)

Τό πάθος τής υπερηφάνειας

Νεκταρίου Μπατσαρά, Φοιτητού Θεολογίας

Ένας από τούς σημαντικότερους και πιό δύσκολους άγώνες πού άντιμετωπίζει ό άνθρωπος καθ' όλη τήν διάρκεια τής ζωής του είναι αυτός κατά τής υπερηφάνειας, άγώνας φοβερός πού χρειάζεται ύπομονή και συνεχή προσπάθεια από τόν άνθρωπο γιά τήν άντιμετώπισή του και αν είναι δυνατόν ακόμα και γιά τήν εξάλειψή του.

Οί πατέρες τής έκκλησίας μας θέλοντας νά μάς παρουσιάσουν και νά μάς καταδείξουν τό μέγεθος του προβλήματος πού «άκούει» στόν όρο υπερηφάνεια και άπειλεί σέ καθημερινή βάση, και τείνει νά εισβάλει στήν ζωή του ανθρώπου τήν χαρακτηρίζουν και τήν παρομοιάζουν πολύ εύστοχα σαν μία κολλητική και θανατηφόρα άρρώστια ή όποία δέν καταστρέφει μόνο ένα μέλος του σώματος, αλλά όλόκληρο τό σώμα, έτσι είναι και ή υπερηφάνεια δέν καταστρέφει μόνο ένα μέρος τής ψυχής αλλά όλόκληρη τήν ψυχή του ανθρώπου.

Ό υπερήφανος άνθρωπος θεωρεί ότι είναι υπεράνω των υπόλοιπων ανθρώπων και υπερτερεί από τούς υπόλοιπους μέ άποτέλεσμα νά απομακρύνεται σταδιακά από τόν θεό και νά παρεκκλίνει από τίς έντολές του, σέ αντίθεση μέ τόν ταπεινό άνθρωπο ό όποιος ζει μέ τίς έντολές του θεού προσπαθώντας νά τίς τηρεί και νά τίς εφαρμόζει καθ' όλη τήν διάρκεια τής ζωής του, έχοντας άπώτερο σκοπό τήν καλύτερευση τής ζωής του και πιστεύοντας στά λόγια του Άποστόλου «όχι εγώ αλλά ή χάρη του Θεού πού είναι μαζί μου» και πράγματι ή χάρη του Θεού συντροφεύει σ' όλη τήν διάρκεια τής ζωής του τόν άνθρωπο, τόν χρίζει και τόν βοηθά νά στα-

θει ικανός νά άντιμετωπίσει όποιαδήποτε δυσκολία στή ζωή του.

Ό υπερήφανος άνθρωπος παρομοιάζεται από τούς πατέρες τής έκκλησίας μας σαν άκαρπο δέντρο και άρριζο πού δέν μπορεί νά άντισταθεί στό φύσημα του ανέμου, έτσι ακριβώς είναι και ό υπερήφανος άνθρωπος ό όποιος χωρίς τήν παρουσία του Θεού στήν ζωή του είναι σκέτο σώμα χωρίς πνευματική ύπόσταση, και σέ μία δύσκολη κατάσταση —δοκιμασία τήν όποία θά κλιθεί νά άντιμετωπίσει κάποια στιγμή στή διάρκεια τής ζωής του νά μήν μπορέσει νά άνταπεξέλθει, σέ αντίθεση μέ τόν ταπεινό άνθρωπο ό όποιος μέ τήν χάρη και τήν παρουσία του Θεού στήν ζωή του θά καταφέρει νά άντιμετωπίσει μία παρόμοια κατάσταση μέ αισιοδοξία και θά έναποθέσει τίς έλπίδες του στό Θεό μέ άπώτερο σκοπό νά έρθει όσο τό δυνατόν γρηγορότερα τό τέλος τής δυσκολίας-δοκιμασίας.

Τέλος οί πατέρες τονίζουν και έπισημαίνουν πώς ή υπερηφάνεια διώχνει τόν φύλακα άγγελό ό όποιος υπάρχει στήν ζωή του ανθρώπου από τήν γέννησή του και τόν συντροφεύει καθ' όλη τήν διάρκεια τής ζωής του, ενώ αντίθετα ή προσευχή και ή ταπείνωση είναι αυτή πού τόν κρατά κοντά στόν άνθρωπο, και τόν έχει βοηθό και φύλακα.

Συμπέρασμα όλων είναι ότι ό άνθρωπος θά πρέπει νά βρίσκεται σέ επικοινωνία μέ τόν Θεό νά «παλεύει» και νά «μάχεται» ενάντια στά πάθη του, και μέ τή βοήθεια και τήν χάρη του Θεού νά μπορέσει νά σταθεί ικανός νά άντιμετωπίσει αυτά τά πάθη και νά υπερिσχύσει έαυτόν.

Στόν ἐργάτη πού ρωτᾷ τί εἶναι αὐτό πού ἀποκαλοῦμε πνευματική ζωή

Ἀγίου Νικολάου Ἀχρίδος

Μά ἡ πνευματική ζωή εἶναι ἡ πραγματική ζωή. Ὅλα τ' ἄλλα εἶναι πράγματα.

Πράγμα εἶναι τό σῶμα μας, χῶμα δα-νευσμένο ἀπό τήν γῆ. Χῶμα, νερό, φωτιά, ἀέρας - ἀπ' αὐτά τά τέσσερα στοιχεῖα εἶναι κτισμένο τό ἀνθρώπινο σῶμα.

Κτισμένο τόσο ἐπιδέξια καί θαυμαστά πού δέν γίνεται νά ἐκφρασθεῖ καί νά περιγραφεῖ. Μά ὅμως τό σῶμα εἶναι μόνο ἓνα πράγμα, δέν εἶναι ἡ ζωή· εἶναι ἡ ἄμαξα, δέν εἶναι ὁ ταξιδιδίτης· εἶναι τό κλουβί, δέν εἶναι τό πτηνό.

Τι εἶναι τότε ἡ ζωή; Ἡ Ἁγία Γραφή τοῦ Θεοῦ ξεκάθαρα ἐξηγεῖ στήν πρώτη κιόλας σελίδα της: «καί ἔπλασεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπό τῆς γῆς, καί ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοήν ζωῆς, καί ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν» (Γέν. 2, 7).

Μήπως γνωρίζεις τί σημαίνουν ἄμεσα καί ἔμμεσα αὐτές οἱ λέξεις; Ἐμμεσα λοιπόν ἀπό τήν γῆ ἔφτιαξε ὁ Θεός τό σῶμα καί ἄμεσα ἐκ τοῦ Ἐαυτοῦ Του, ἐνεφύσησεν σ' αὐτόν πνοή ζωῆς. Ἐτσι ὁ ἄνθρωπος ἔγινε ζωντανή ψυχή. Ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξη εἶναι φαινομενικά πράγμα, ἀλλά πράγμα μέ ζωντανό πνεῦμα μέσα της, τό ποῖο προέρχεται ἄμεσα ἀπό τόν Δημιουργό.

Μέσα ἀπ' αὐτή τήν πνοή ζωῆς ὁ ἄνθρωπος σχετίζεται μέ τό Δημιουργό του καί μ' ὀλόκληρο τόν πνευματικό κόσμο, πού περιβάλλει τόν Δημιουργό. Εἶναι μία σπίθα πού μοιάζει μέ τήν αἰώνια φλόγα τοῦ Θεοῦ. Ἄν καί μέ τό σῶμα ἔρπουμε στήν γῆ ἀνάμεσα στά ἔντομα, μ' αὐτήν τήν σπίθα εἴμαστε δε-

μένοι μέ τούς ὑψηλότερους οὐρανοὺς καί τήν αἰωνιότητα.

Ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ψυχὴ ζωῶσα στό σῶμα, ἀσταμάτητα ὑποστηριζόμενη καί ἀναζωογονούμενη μέ ἐκείνη τήν θεϊκή πνοή ζωῆς.

Πρακτικά μιλώντας ἡ πνευματική ζωή εἶναι ἡ ἀδιάκοπη προσπάθειά μας νά ἀξιοθουῖμε ἐκείνης τῆς θεϊκῆς πνοῆς μέσα μας. Γιατί ὅμως νά προσπαθοῦμε νά ἀξιοθουῖμε; Ἐπειδή αὐτό μας τό δώρισε ὁ Δημιουργός ἀπό τόν Ἐαυτό Του. Κανείς ἀπό μᾶς δέν τό ἀγόρασε, οὔτε τό πλήρωσε ἀλλά μᾶς τό δώρισε ἡ αἰώνια Ἀγάπη. Τό δῶρο δέν πληρώνεται μέ τίποτα. Γι' αὐτό καί εἶναι δῶρο. Ἀλλά ἐκεῖνος πού δέχεται τό δῶρο καί μάλιστα ἓνα δῶρο τόσο πολύτιμο ὅπως αὐτό τῆς ζωῆς, πρέπει τουλάχιστον νά φανεῖ ἀντάξιος τέτοιου δώρου.

Πῶς νά ἀπαντήσουμε στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μέ ἀγάπη, καί πῶς νά ἀναδειχθοῦμε ἄξιοι αὐτοῦ τοῦ Θεϊκοῦ δώρου; Γι' αὐτό ὑπάρχει μεγάλη ἐπιστήμη, ἡ ὁποία ἀποκαλεῖται πνευματική ἐπιστήμη. Ἡ ἐπιστήμη αὐτή εἶναι πάνω ἀπ' ὅλες τίς ἐπιστήμες, ὅπως εἶναι ἡ Θεϊκή πνοή ζωῆς πάνω ἀπό ὅλα τά πράγματα. Ἡ ἐπιστήμη αὐτή δέν κατάγεται ἀπό τόν ἐν σῶματι ἄνθρωπο ἀλλά ἀπό τό ἴδιο τό Ἅγιο Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Δωρητής τοῦ πῶς πολύτιμου δώρου μόνος ἔμαθε τούς ἀνθρώπους πῶς νά ἀξιοθουῖν αὐτοῦ τοῦ δώρου.

Ἐάν ἐπιθυμεῖς νά εἰσέλθεις σ' αὐτή τήν φωτεινὴ καί γλυκιά ἐπιστήμη, ἄς εἶναι εὐλογημένη ἡ ἐπιθυμία σου.

Εἰρήνη καί χαρὰ ἐν Κυρίῳ.

Πηγή: «ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΕΛΙΜΙΡΟΒΙΤΣ

Δρόμος δίχως Θεοῦ δέν ἀντέχεται...

ΙΕΡΑΠΟΣΤ. ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ Α'»

Ἐκδόσεις «ἐν πλῶ»

Ἡ ἀγάπη πρὸς τόν πλησίον

Ἑρμηνευτική καί Θεολογική προσέγγιση

Οἰκονόμου Χρήστου Σεϊταρίδη

(Α' Μέρος)

Πρόλογος

Ἡ ἀγάπη πρὸς τόν πλησίον εἶναι ἡ δευτέρα μεγάλη ἐντολή τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Μαζί μέ τήν ἐντολή τῆς Ἀγάπης πρὸς τὸ Θεό, ἀποτελοῦν πλέον καί στήν Καινὴ Διαθήκη τὸν κορμὸ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ ἀλλὰ καί τῶν μαθητῶν Του. Ἀνάλογο, θά λέγαμε, πῶς εἶναι τὸ περιεχόμενο τοῦ δεκάτου ἐνάτου (19ου) κεφαλαίου, τοῦ τρίτου βιβλίου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τοῦ Λευϊτικοῦ.

Μέ μία σειρά ἀπὸ ὁδηγίες καί παροτρύνσεις ὁ θεόπνευστος Μωυσῆς καθοδηγεῖ τὸν περιούσιο λαό, στήν ὁδὸ τῆς Ἁγιότητος. Μέ σκοπὸ παρόμοιο μέ αὐτόν τοῦ Δεκαλόγου ὁ συγγραφέας, προβάλλει τούς βασικοὺς νόμους πού πρέπει νά διέπουν τὴν ζωὴ τῶν πιστῶν. Ἐπικεντρώνει μάλιστα τὸ ἐνδιαφέρον του, ὥστε νά ἐξάγει μία περίληψη σχετικὰ μέ τὴν περίοδο τῆς ἐξορίας καί τῆς ἐκεῖ ταλαιπωρίας τοῦ λαοῦ. Τὴν πορεία τῆς διδασκαλίας αὐτῆς θά ἐπιχειρήσουμε νά παρουσιάσουμε σὴν συνέχεια τῆς ἐργασίας μας.

Τὸ Λευϊτικὸ ἀποτελεῖ, κατὰ σειρά, τὸ τρίτο βιβλίον τῆς Πεντατεύχου. Τὰ ὑπόλοιπα τέσσερα βιβλία εἶναι ἡ Γένεσις, ἡ Ἐξοδος, οἱ Ἀριθμοὶ καί τὸ Δευτερονόμιο. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι περισσότερο ἓνα Νομοθετικὸ Κείμενο, παρά ἓνα ἱστορικὸ ἐγχειρίδιο ὅπως ἡ Ἐξοδος ἢ οἱ Ἀριθμοὶ. Ἀναφέρει δύο μόνον ἱστορικὰ γεγονότα: α) Τὴ χειροτονία τοῦ Ἀαρῶν σὲ ἀρχιερέα καί τῶν υἱῶν του σὲ ἱερεῖς στὰ κεφάλαια 8-10 καί β) τὴν τιμωρία τοῦ Βλασφήμου σὲ κεφάλαιο 14, 10-23.

Ἀντίθετα, περιέχει πλῆθος διατάξεων πού ἀφοροῦν τίς θυσίες, τίς ἐορτές, τὰ διάφορα εἶδη τῶν καθαρισμῶν. Ἐχει δηλαδή καθαρά θρησκευτικὸ χαρακτήρα, ἀφοῦ ρυθμίζει τὴν πνευματικὴν ζωὴ τῶν ἱερέων τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους καί γενικότερα τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ.

Ὁ Μωυσῆς δέν ἐκθέτει τίς θρησκευτικὲς αὐτὲς διατάξεις συστηματικὰ ἀλλὰ ἐξωτερικὰ, ἱστορικὰ. Βάσει τῆς ἐξιστόρησης αὐτῆς τῶν νόμων τὸ Λευϊτικὸ διαιρεῖται σὲ δύο κύρια μέρη. Στὸ πρῶτο, ὁ Θεὸς εἶναι ὁ φιλόστοργος πατέρας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖο λύτρωσε ἀπὸ τὴν Αἰγυπτιακὴ αἰχμαλωσία. Στὰ κεφάλαια 1-16, περιγράφεται καί ἀναπτύσσεται, πῶς ὁ περιούσιος λαὸς θά πλησιάσει τὸ Θεὸ του, γιὰ νά ἐπισημοποιήσει τούς στενοὺς δεσμούς του. Στὸ δεύτερο μέρος, στὰ κεφάλαια 17-27, ὁ συγγραφέας ἐκθέτει τὴν πρόοδο τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ στήν ἀγιότητα. Ὁ Θεὸς παρουσιάζεται ὡς Ἅγιος καί ἀπρόσιτος κατὰ τὴν οὐσία, ζεῖ καί ὑπάρχει ὡστόσο μέσα στους ἀνθρώπους. Εἶναι ὁ Κύριος τῆς Ἀγάπης καί τοῦ Ἐλέους, ἔχει ὅμως τὴν ἀπαιτησιὰ ἀπὸ τὸν λαὸ του γιὰ ζωὴ Ἁγία.

Στὸ δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου ἀνήκει τὸ ὑπὸ ἐξέταση κεφάλαιο. Εἰδικότερα ἀνήκει στήν πρώτη ὑποδιαίρεση μέ γενικότερο περιεχόμενο τὴν ἀγιότητα τῆς οἰκογενειακῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς. Ζήτημα ὡστόσο δημιουργήθηκε σχετικὰ μέ τὴν θεοπνευστία καί τὴν ἐγκυρότητα τῆς Βίβλου καί τὴν προέλευση τῆς Μωσαϊκῆς Νομοθεσίας.

ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ Μωσαϊκὴ Νομοθεσία προῆλθε ἀπὸ τὸ περιβάλλον της, καί κατὰ συνέπεια τὸ περιεχόμενο τοῦ Λευϊτι-

κου άντλείται από Αιγυπτιακές Άραβικές και Βαβυλωνιακές επιδράσεις. Παρά τις έξωτερικές σχέσεις και τις άρχες πού έχουν γενική ισχύ δέν μπορεί κανείς νά ισχυριστεί ότι τό Λευϊτικό προήλθε από τις παραπάνω επιδράσεις.

Ό π. Ίωήλ Γιαννακόπουλος αναφέρει «οί ύποστηρίζοντες τήν έξάρτησιν τής Βίβλου έκ του Βαβυλωνιακού πολιτισμού παρουσιάζουν Βαβυλωνιακά ήθη και έθιμα έστω εις μικρότερον αριθμόν τών άραβικών, ως παράλληλα Μωσαϊκής νομοθεσίας και Βαβυλωνιακού Πολιτισμού. Ταύτα όμως άπαντούν και εις άλλας θρησκείας ως αι νεώτεροι έρευναι απέδειξαν. Ουδόλως δέ είναι άπορον, ότι ή θεία χάρις συνεδέθη άνέκαθεν μετά φυσικών κοινών έκδηλώσεων, αίτινες υπάρχουν και εις τας άλλας θρησκείας, διότι ή Θεία Πρόνοια ήθέλησεν τας ύπαρχούσας αυτάς κοινάς μορφάς θρησκείας νά λαβή εις τήν έβραϊκήν νομοθεσίαν και δώση εις αυτάς θείαν πνοήν και θεϊόν κύρος. Ούτως ύπάρχει σχέσις τις τής άποκεκαλυμμένης θρησκείας του Ίσραήλ προς τας άλλας θρησκείας. Έπομένως δέν δυνάμεθα νά ειπωμεν, ότι βάσει αυτών ή Μωσαϊκή Νομοθεσία έξαρτάται έκ τής Βαβυλωνιακής αλλά δυνάμεθα νά ύποστηρίξωμεν, ότι έχουν αι άμφότεροι παλαιολιθική κοινήν πηγήν, άφοϋ τά κοινά ταύτα σημαία άπαντούν και εις άλλας θρησκείας ή τά παράλληλα ταύτα άνταποκρίνονται εις πανανθρώπινας ψυχικάς ανάγκας γενικώς ισχύουσας ή έχουν μονον έξωτερικάς γλωσσικάς όμοιότητας»¹.

Συγκρίνοντας τό Μωσαϊκό νόμο μέ τούς Αιγυπτιακούς και Βαβυλωνιακούς κώδικες και κυρίως μέ τόν γνωστό κώδικα του Χαμουραμπι, μπορούμε νά κάνουμε τις παρακάτω διαπιστώσεις. Ό κώδικας του Χαμουραμπι χρονολογείται τό 2000 π.Χ. - 1700

π.Χ. τόν χρυσό αιώνα του Βαβυλωνιακού πολιτισμού. Ό Μωσαϊκός νόμος προήλθε γύρω στα 1500 π.Χ. Παρά τή χρονολογική διαφορά τών δυο κειμένων ή ύπεροχή του Μωσαϊκού νόμου κατά τό θρησκευτικό και ήθικό περιεχόμενό του είναι αναντίρρητη. Στη Βίβλο κυριαρχεί ο ένας Θεός ενώ στο Βαβυλωνιακό κώδικα τριάντα δυο (32). Ό Μωσής θέτει τόν έαυτό του στην ύπηρεσία του Θεού, ως ταπεινός δούλος ενώ ο Χαμουραμπι έξισώνει τόν έαυτό του μέ τούς άλλους θεούς και τό συγκρίνει μέ τόν ήλιο, πού βρίσκεται πάνω από τούς θνητούς ανθρώπους. Η προσευχή είναι αυτή πού κρατά σε στενή σχέση τόν Θεό μέ τόν λαό του. Αντίθετα οι προσευχές τών Βαβυλωνίων χαρακτηρίζονται από φιλαυτία ενώ άγγίζουν τήν μαγεία, δεισιδαιμονία και τήν πρόληψη.

Συμπερασματικά όπως παρατηρεί ο π. Ίωήλ «όλόκληρος ή άστική νομοθεσία ως και τό τελετουργικό του Ίσραήλ είναι άπολύτως προσαρμοσμένα εις τόν χαρακτήρα και τας ανάγκας του Ίσραηλιτικού λαού, αναμένοντας τόν Μεσσίαν και ούτω άνοιγουν τόν δρόμον προς τόν μέλλοντα Λυτρωτήν, διότι περιέχουν ύπέροχα σπέρματα άληθείας, άρετής και αγιότητος τά όποια άνάμενον τήν πλήρη έξέλιξιν των. Τοιούτον δέν παρατηρείται εις τούς άλλους προχριστιανικούς λαούς και νόμους»². Ό Ίσραηλιτης ζει κάτω από τόν νόμο, πού πολλές φορές λειτουργεί άφυπνιστικά και λυτρωτικά. Ό Νόμος προετοιμάζει τό λαό, για τό νέο νόμο του Χριστού, τό νόμο του Εύαγγελίου. Αυτή ή άναμονή και ή έλπίδα άσφαλώς, άπουσιάζουν από τά θύραθεν κείμενα, τά όποια άποκοτύν χαρακτήρα προσωρινό και κίβδηλο.

1. Αρχιμ. Ίωήλ Γιαννακόπουλου, Η Παλαιά Διαθήκη Κατά τούς Ο, Τ. Ιος Λευϊτικών, σ. 5- 6 - 7.

2. Αρχιμ. Ίωήλ Γιαννακόπουλου, ένθ. Άνωτ. 6.7.

Κείμενο - Απόδοση

1. Αί έλάλησε Κύριος προς Μωϋσήν λέγων.
2. λάλησον τή συναγωγή τών υιών Ίσραήλ και έρεις προς αυτους. άγιοι έσεσθε ότι άγιος έγω Κύριος ο Θεός υμών.
3. Έκαστος πατέρα αυτου και μητέρα φοβείσθω και τά σάββατά μου φυλάξεσθε. έγω Κύριος ο Θεός υμών.
9. Καί έκθερίζοντων υμών του θερισμού τής γής υμών, ού συντελέσετε τόν θερισμόν υμών του άγρου σου έκθερίσαι και τά αποπίπτοντα του θερισμού σου ού συλλέξεις.
10. Καί τόν άμπελώνα σου ούκ επανατρογύσεις, ούδέ τας ρώγας του άμπελώνος σου συλλέξεις. τώ πτωχῷ και τῷ προσηλύτῳ καταλήψεις αυτά. έγω ειμί Κύριος ο Θεός υμών.
11. Ού κλέψετε, ού ψεύσεσθε, ούδέ συκοφαντήσει έκαστος τόν πλησίον.
12. Καί ούκ όμεισθε τῷ όνόματί μου επ' άδικω και ού βεβηλώσετε τό όνομα τό άγιον του Θεου υμών. έγω ειμί Κύριος ο Θεός υμών.
13. Ούκ άδικήσεις τόν πλησίον και ούχ αρπάξεις και ού κοιμηθήσεται ο μισθός του μισθωτου σου παρά σου έως πρωί.
14. Ού κακῶς έρεις κωφόν, και άπέναντι τυφλοϋ ού προσθήσεις σκάνδαλον, και φοβηθήσεται Κύριον τόν Θεόν σου. έγω ειμί Κύριος ο Θεός υμών.
15. Ού ποιήσετε άδικον εν κρίσει. ού λήψη πρόσωπον πτωχοϋ, ούδέ μη θαυμάσης πρόσωπον δυνάστου. εν δικαιοσύνη κρίνεις τόν πλησίον σου.
16. Ού πορεύση δόλω εν τῷ έθνη σου, ούκ έπιστήση έφ' αίμα τόν πλησίον σου. έγω ειμί Κύριος ο Θεός υμών.
17. Ού μιμήσεις τόν άδελφόν σου τή διανοία σου. έλεγμῷ έλέγξεις τόν πλησίον σου και ού λήψη δι' αυτόν άμαρτίαν.
18. Καί ούκ έκδικάται ή χειρ σου, και ού μηνίεις τοίς υίοίς του λαου σου, και αγαπήσεις τόν πλησίον σου ως σαυτόν. έγω ειμί Κύριος.

1. Ό Κύριος μίλησε προς τόν Μωϋσή και του έιπε.
2. Νά μιλήσεις σε όλους τούς Ίσραηλίτες και νά τούς πεις. Πρέπει νά είσθε άγιοι, διότι είμαι Άγιος και έγω.
3. Ό καθένας νά σεβεται τόν πατέρα και τή μητέρα του και νά φυλάσσετε τά Σάββατά μου. Έγω είμαι Κύριος ο Θεός σας.
9. Όταν θερίσετε τά χωράφια σας, δέν θά κάνετε πλήρη τών θερισμό τών χωραφιών σας. Τους στάχυς πού πέφτουν, από τό θερισμό, δέν θά τούς μαζέψεις.
10. Τόν άμπελώνα σου δέν θά τόν τρογύσεις για δεύτερη φορά, ούτε τις ρώγες τών σταφυλιών πού πέφτουν, θά μαζέψεις. Αυτά θά τά αφήσεις για τόν πτωχῷ και τόν ξένο. Έγω είμαι Κύριος ο Θεός σας.
11. Δέν θά κλέψετε, ούτε θά πείτε ψέμματα. δέν θά συκοφαντήσει ο καθένας τόν πλησίον του.
12. Δέν θά όρκισθείτε ψευδῶς στο όνομά μου, και δέν θά μολύνετε τό άγιο όνομα του Θεου σας. Έγω είμαι Κύριος ο Θεός σας.
13. Δέν θά άδικήσεις τόν πλησίον σου και δέν θά τόν κλέψεις. ο μισθός του έργατου δέν θά μείνει δίπλα σου μέχρι τό πρωί.
14. Δέν θά κοροϊδέψεις τόν κωφό και μπροστά στον τυφλό δέν θά βάλεις έμπόδιο, ώστε νά σκοντάψει. θά φοβηθείς Κύριον τόν Θεόν σου. Έγω είμαι Κύριος ο Θεός σας.
15. Δέν θά άδικήσετε κανέναν σε δίκη. Δέν θά επηρεασθείς από τό πρόσωπο του πτωχοϋ και δέν θά θαυμάσεις, επηρεαζόμενος, τό πρόσωπο του Δυνάστου. Μέ δικαιοσύνη θά κρίνεις τόν πλησίον σου.
16. Δέν θά πορεύσαι μέ δολιότητα μεταξύ τών όμοεθνῶν σου, και δέν θά προκαλέσεις φονικές κινήσεις κατά του πλησίον σου. Έγω είμαι Κύριος ο Θεός σας.
17. Δέν θά μιμήσεις τόν άδελφόν σου μέ τή σκέψη σου. Με έπιμέλεια θά τόν έλέγξεις, ώστε νά αποφύγεις τήν άμαρτία της συνοχής στην πράξη του.
18. Δέν θά χειροδικείς και δέν θά όργίζεσαι κατά τών συμπατριωτών σου. Θά αγαπήσεις τόν πλησίον σου, όπως τόν έαυτόν σου. Έγω είμαι ο Κύριος.

19. Τόν νόμον μου φυλάξεσθε. τά κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγω, καί τόν ἀμπελώνα σου οὐ κατασπείρεις διάφορον, καί ἱμάτιον ἐκ δυοῦ ὑφασμένον κίβδηλον οὐκ ἐπιβάλλεις σεαυτῷ.

30. Τά σάββατά μου φυλάξεσθε καί ἀπό τόν ἀγίων μου φοβηθήσεσθε. ἐγώ εἰμι Κύριος.

31. Οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις καί τοῖς ἐπαιδοῖς οὐ προσκολληθήσεσθε, ἐκμανθήναι ἐν αὐτοῖς. ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν.

33. Ἐάν δέ τίς προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν τῇ γῆ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν.

34. ὡς ὁ αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς, καί ἀγαπήσεις αὐτόν ὡς σεαυτόν, ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν.

35. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις καί ἐν στάθμοις καί ἐν ζυγοῖς.

36. Ζυγά δίκαια καί σταθμῖα δίκαια καί χοῦς δίκαιος ἔσται ἐν ὑμῖν. ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

37. Καί φυλάξεσθε πάντα τόν νόμον μου καί πάντα τά προστάγματά μου καί ποιήσετε αὐτά. ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν.

19. Θά φυλάξετε τόν νόμον μου. δέν θά ζευγαρώσεις τά ζῶα σου, μέ ζῶα διαφόρων εἰδῶν καί στόν ἀμπελώνα σου δέν θά σπείρεις σπόρους διαφόρων εἰδῶν. Δέν θά φορεῖς ὑφασμα κατασκευασμένο ἀπό νήματα διαφόρων εἰδῶν.

30. Νά φυλλάσετε τά Σάββατά μου, καί νά σέβεσθε τά ἅγια μου πράγματα. Ἐγώ εἰμαι ὁ Κύριος.

31. Δέν θά ἀκολουθήσετε τοὺς ἐγγαστριμύθους καί δέν θά προσκολληθῆτε δίπλα στοὺς ἐπαιδοὺς, ὥστε νά μολυνθῆτε ἀπὸ αὐτούς. Ἐγώ εἰμαι Κύριος ὁ Θεός σας.

33. Ἐάν ἔλθῃ κάποιος ξένος ἀπὸ ἄλλῃ χώρα σέ σᾶς, δέν θά τόν στεναχωρήσετε.

34. Ὅπως εἶναι ὁ συμπατριώτης σας, θά εἶναι καί ὁ ξένος πού ἔρχεται σέ σᾶς ἀπὸ ἄλλῃ χώρα. Αὐτόν θά τόν ἀγαπήσεις ὅπως τόν ἑαυτό σου, διότι καί σεῖς ἦσασταν ξένοι στήν Αἴγυπτο. Ἐγώ εἰμαι Κύριος ὁ Θεός σας.

35. Δέν θά ἀδικήσετε τόν ἄλλον οὔτε στό Δικαστήριον, οὔτε στά μέτρα, οὔτε στά βάρη, οὔτε στά ζυγίσματά σας.

36. Ζυγαριά σωστή, καί δράμια σωστά καί τό πῆλινο μέτρο σας, πρέπει νά εἶναι δίκαιο. Ἐγώ εἰμαι Κύριος ὁ Θεός σας, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐβγαλε ἔξω ἀπὸ τήν Αἴγυπτο.

37. Θά φυλάξετε ὅλο τόν νόμον μου καί ὅλες τίς ἐντολές μου θά τίς ἐφαρμόσετε. Ἐγώ εἰμαι Κύριος ὁ Θεός σας.

Ἑρμηνευτικά Σχόλια

• Στ. 1-2: «Καί ἐλάλησε ... ὑμῶν».

Οἱ στίχοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν τήν ἀρχή τοῦ 19ου κεφαλαίου καί τῆς ἐνότητας ἐκείνης πού ἀναφέρεται στά καθήκοντα τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς τόν Θεόν καί τοὺς γονεῖς. Ὁ δεῦτερος (2ος) στίχος ἀποτελεῖ τροποντινά ἕνα πλαίσιο κηρυκτικό - διδακτικό σχετικά μέ τόν νόμον τῆς Ἀγιότητος.

Ὁ Κύριος ζητᾷ ἀπὸ τόν Μωυσή νά ἀπευθυνθεῖ πρὸς τήν συναγωγή τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ ἔκφραση «λάλησον τῇ συναγωγῇ» συναντᾶται στό παρόν κείμενο καί ἄλλῃ μία φορά στήν Ἑξόδο 12,3.

Τό περιεχόμενο τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ εἶναι γενικό, ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους, γιά αὐτό καί ὁ Μωυσῆς καλεῖται νά μιλήσει σέ ὅλο τόν Ἰσραηλιτικό λαόν καί ὄχι μεμονωμένα σέ διάφορα πρόσωπα. Ὁ Κύριος διὰ στόματος τοῦ προφήτη Μωυσῆ ζητᾷ ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτες τήν Ἀγιότητα. Εἶναι μία ἔννοια πού δηλώνει ἐξωτερική ἐμφάνιση καί συμπεριφορά, ἀλλά καί ἐσωτερική καλλιέργεια. Θά λέγαμε ὅτι ἐκεῖ, ἐσωτερικά, πρέπει νά ἀγωνιστεῖ ὁ Ἰσραηλίτης καί κατ' ἐπέκταση καί ὅλοι οἱ πιστοί. Τήν ἐντολή τῆς Ἀγιότητος ὁ Κύριος τήν ἀπευθύνει στοὺς Ἰσραηλίτες λόγω τῆς δικῆς του Ἀγιότητος, «ὅτι Ἅγιος ἐγώ Κύριος ὁ Θεός ὑμῶν».

• Στ. 3 «Ἐκαστος ... ὑμῶν».

Ἡ Βαβυλωνιακή Κυριαρχία εἶχε ἐπηρεάσει τήν οικογενειακή γαλήνη καί συνοχή, γι' αὐτό ὁ θεόπτης Μωυσῆς ἐντέλεται τόν σεβασμό καί τήν ἀγάπη πρὸς τοὺς γονεῖς. Εἶναι τροποντινά ἢ ἐπανάληψη τοῦ δεκαλόγου τῆς Ἑξόδου (20,8. 12,31, 13-14). Ὁ γενικότερος νόμος τῆς Ἀγιότητος περιλαμβάνει τόν σεβασμό καί τόν αὐτονόητο ἐνδιαφέρον πρὸς τοὺς γονεῖς. Ἡ ἐντολή συνεχίζεται, στή φύλαξη τῆς ἡμέρας τοῦ Σαββάτου, ὡς ἡμέρας ἀργίας καί δοξολογίας πρὸς τόν Θεόν.

• Στ. 9: «Καί ἐκθεριζόντων ... συλλέξεις».

Ὁ στίχος αὐτός μας εἰσάγει σέ μία ἄλλῃ ἐνότητα τοῦ δεκάτου ἐνάτου κεφαλαίου, πού ἀναφέρεται στά καθήκοντα ἀγάπης καί δικαιοσύνης πρὸς τόν πλησίον. Εἶναι ἰδιαίτερη ἢ ἀναφορά τοῦ προφήτη γιά τήν μέριμνα καί τήν φροντίδα τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς τοὺς φτωχοὺς. Πά τό λόγο αὐτό τοὺς ζητᾷ νά μὴν θερίζουν ὅλη τήν ἔκταση τῆς γῆς. Δέ σταματᾷ ὅμως σέ αὐτό τό σημεῖο ἀλλά ζητᾷ ἀκόμη τοὺς στάχους πού δέν θερίστηκαν ἢ αὐτούς πού θερίστηκαν καί ἔπεσαν στή γῆ νά παραμείνουν ἐκεῖ ὡς σοδιά καί ἀπόθεμα γιά τοὺς φτωχοὺς.

• Στ. 10: «Καί τόν ἀμπελώνα ... Ὁ Θεός ὑμῶν».

Ἡ ἐντολή τοῦ προφήτη Μωυσῆ ἐπεκτείνεται καί στόν τρύγο τῶν σταφυλιῶν. Δέν πρέπει νά τρυγήσουν γιά δευτέρη φορά τό ἀμπέλι τους καί τίς ῥώγες τῶν σταφυλιῶν πού πέφτουν, πρέπει νά τίς κρατήσουν γιά τοὺς φτωχοὺς καί τοὺς ξένους ἀπὸ ἄλλες χώρες.

• Στ. 11-13: «Οὐ κλέψετε ... πρῶι».

Ὁ νόμος τῆς ἠθικῆς καί τῆς τελειότητος, περιλαμβάνει τήν ἀπαγόρευση τῆς κλοπῆς, τοῦ ψεύδους καί τῆς συκοφαντίας. Ὁ κανόνας αὐτός συναντᾶται καί στήν Ἑξόδο 20,15. Ὁ κάθε Ἰσραηλίτης ὀφείλει νά ἐργάζεται καί νά κερδίζει τό δίκαιο τοῦ μισθοῦ χωρίς νά στερεῖ κάτι ἀπὸ τόν πλησίον του. Τό ψεῦδος καί ἡ συκοφαντία, ὡς δυο ἔννοιες ἠθικῆς καί τιμιότητος, ἀποκλείονται ρητᾷ ἀπὸ τόν προφήτη. Στή συνέχεια γίνεται ἰδιαίτερη ἀναφορά στόν ὄρκο τῶν Ἰσραηλιτῶν. Στήν ἐβραϊκή κοινωνία τό ὄνομα τοῦ κάθε ἀνθρώπου προσδιόριζε καί φύλασσε εὐλαβικά τήν προσωπικότητά του. Κατά τόν ἴδιο τρόπο, ἡ ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτες ἔπρεπε νά εἶναι ἀληθῆς σύμφωνα μάλιστα μέ τόν παλαιόν νόμον, βάσει τοῦ ὁποῖου, οἱ Ἰσραηλίτες γιά νά μὴν ὀρκίζονται σέ ξένους θεοὺς, ἔδιδαν ἀληθῆ στόν ἕναν ἀληθινόν Θεόν τοῦ Ἰσραήλ.

Στό στίχο 13 γίνεται ἀναφορά σέ ἕνα δίκαιο οικονομικό σύστημα. Ὁ ἐργάτης πρέπει νά ἀμοιβεται τήν ἡμέρα τῆς ἐργασίας του, διότι διαφορετικά δέν ἐξασφαλίζει τα πρὸς τό ζῆν τήν ἐπόμενη ἡμέρα. Ἐπομένως ἡ ἀδικία εἴτε εἶναι φανερή εἴτε εἶναι κρυφή εἶναι παράνομη.

(συνεχίζεται)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ἀρχιμ. Ἰωὴλ Γιαννακόπουλου, Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη Κατὰ τοὺς Ὁ, Ἐκδοση Ἀδελφότητος «Λυδία», Θεσ/νίκη.
2. Σταύρου Ε. Κаланτζάκη, Εἰσαγωγή στήν Παλαιὰ Διαθήκη, Ἐκδόσεις Π. Πουρνάρα, Θεσ/νίκη, 1995.
3. The book of Leviticus, G, J-Wenham, William Erdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan. Leviticus Commentary by J.R Porter, Cambridge University Press.

ΠΟΤΕ ΑΓΑΠΟΥΜΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΤΟΝ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟ;

ἁγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς

Τό χειρότερο πράγμα για τους ανθρώπους είναι ὁ θάνατος: τὸ νὰ γίνω λάσπη, νὰ μεταβληθῶ σέ σκουλήκια, σέ πηλό! Ἀξίζει τάχα νὰ εἶναι κανεὶς ἄνθρωπος; Γιατί νὰ σέ ἀγαπήσω, Θεέ μου, ἀφοῦ αὔριο θὰ μεταβληθῶ σέ σκουλήκια καὶ πηλό;

Πότε ἀγαποῦμε λοιπὸν πραγματικὰ τὸν ἄνθρωπο; Ὅταν τὸν λυτρώνουμε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία του, ἀπὸ τὴν κόλαση... αὐτὴ εἶναι ἡ γνήσια ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο.

Ἀπατᾶ ἑαυτὸν ὁποῖος νομίζει πὼς ἀγαπᾶ τὸν ἄνθρωπο

ἐνῶ ἐγκρίνει τίς ἁμαρτίες του καὶ ἀναπαύει τὰ πάθη του. Τότε ἀγαπᾶ τὸν θάνατό του καὶ ὄχι τὸν ἴδιο.

Μονάχα ὅταν ἀγαπᾶ κανεὶς τὸν ἄνθρωπο διὰ τοῦ Χριστοῦ -μέ ὅλη τὴν ψυχὴ καὶ τὴν δύναμή του- τότε τὸν ἀγαπᾶ ἀληθινά.

Θὰ ρωτήσῃ κάποιος: καὶ ἡ ἀγάπη τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα; Καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ συζύγου πρὸς τὴν σύζυγο; Καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν πατρίδα; Δέν εἶναι καὶ αὐτὰ ἀγάπη; Τὰ ὀνομάζουμε βέβαια ὅλα αὐτὰ ἀγάπη ἀλλὰ εἶναι ἄραγε ἔτσι;

Ὅλα αὐτὰ δέν ἔχουν ἴχνος ἀγάπης ἐάν δέν εἶναι ὁ Χριστός ἡ δύναμη ἐκείνη μέσα ἀπὸ τὴν ὁποία ἀγαπᾶμε. Ἄν ὁ πατέρας δέν ἀγαπᾶ τὰ τέκνα του μέ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἂν δέν τὰ παιδαγωγεῖ στό ἀγαθό, ἂν δέν τὰ ὀδηγεῖ στόν ἴσιο δρόμο, ἂν δέν τὰ διδάσκει νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, παρά μονάχα τὰ χαϊδεύει καὶ τὰ κολακεύει, τότε τὰ μισεῖ καὶ τὰ φρονεῖ.

Ἄν πάλι, ὁ σύζυγος ἀγαπᾶ τὴν σύζυγο μονάχα σαρκικά, γίνεται ὁ φονιάς της. Ἐτσι συμβαίνει μέ κάθε γήινη, σαρκική ἀγάπη.

Νά, ὅμως, πού ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός σέ σώζει ἀπὸ τὸν θάνατο διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του, ἐξασφαλίζει τὴν αἰώνιο ζωὴν γιὰ τὴν ψυχὴ σου καὶ τὸ σῶμα, ὅταν ἐκεῖνο θὰ ἀναστηθεῖ λαμπερό καὶ θὰ ἐνωθεῖ μέ τὴν ψυχὴ.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκαλεῖται ὁ Μόνος Φιλάνθρωπος, ὁ μόνος ἀπὸ κατασκευῆς κόσμου μέχρι τῆς Φοβερᾶς Κρίσεως.

Μονάχα ἐκεῖνος πού νίκησε τὸν θάνατο εἶναι ὁ Μόνος Φιλάνθρωπος καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἀπλὲς φλυαρίες.

Καὶ οἱ κουλτοῦρες, οἱ πολιτισμοί, οἱ ἐπιστῆμες καὶ οἱ τέχνες; - Τί ἀστεία πράγματα! Μά τί νὰ τὴν κάνω τὴν τεχνολογία καὶ τὴν ἐπιστῆμη ὅταν μέ μεταβάλλουν σέ σκουλήκια καὶ λάσπη;

Ἐκεῖνος εἶναι ὁ μόνος φιλόανθρωπος, αὐτός πού μέ ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὸν θάνατο καὶ τὸν διάβολο. Γιατί ὁ διάβολος εἶναι ὁ ἐφευρέτης τῆς ἁμαρτίας καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν καὶ τοῦ κακοῦ.

Αὐτὸ εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο: ἡ λύτρωση ἀπὸ τὸν θάνατο. Λέει ἡ δευτέρη μεγάλη ἐντολή: «Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» (Μάτ. 22, 39).

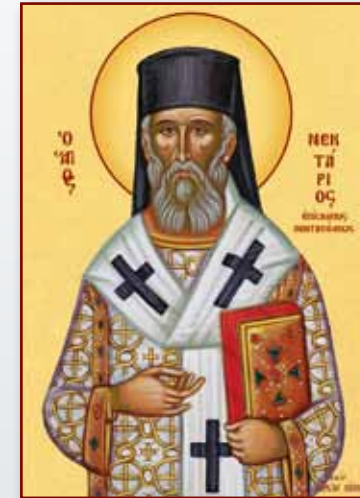
Ὀδοιπορικὸ στήν Αἴγινα,

τό νησί τοῦ ἁγίου Νεκταρίου

Τὴ Δευτέρα, 16 Σεπτεμβρίου τοῦ 2013, ξεκινήσαμε ἀπὸ τὴν Κατερίνη γιὰ ἓνα ἱερό προσκύνημα, στόν τάφο τοῦ ἁγίου Νεκταρίου στήν Αἴγινα. Τὸ προσκύνημα διοργάνωσε μέ τρόπο ἄσογο ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Διονύσιος Γκόλιας, προῖστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Ἄννης.

Τὸ πρόγραμμα ἀνέφερε ἀναχώρηση στίς 5 πρῶι. Πράγματι, ἀκάραγα, εἴχαμε μαζευτεῖ ὅλοι οἱ ἐκδρομεῖς στόν προαύλιο κῶρο τοῦ Ναοῦ καί, λίγα λεπτά μετὰ τίς 5, ὁδεύσαμε πρὸς τὴ νότια Ἑλλάδα μέ ἱλαρὴ διάθεση καὶ μέ ἅγια προσμονὴ νὰ ψηλαφήσουμε τὴ χάρη τῶν ἁγίων, τῶν ὁποίων τὰ λείψανα θὰ προσκυνούσαμε στήν Αἴγινα.

Ἐκινήσαμε μέ προσευχὴ καὶ σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ διημέρου, οἱ δυὸ ἱερεῖς, ὁ π. Δημήτριος καὶ ὁ π. Διονύσιος κι ἐμεῖς οἱ λαϊκοί, κρατήσαμε στίς καρδιές μας τὴν εἰρηνικὴ κι ἀγαπητικὴ διάθεση πού προσιδίαζε στήν ἐξόρμησή μας. Πηγαίναμε νὰ κλίνουμε εὐλαβικά τὸ γόνατο στόν μεγάλο Ἅγιο τοῦ 20οῦ αἰῶνα, τὸν Δεσπότη πού διώχθηκε καὶ συκοφαντήθηκε ὅσο λίγοι, ἀλλὰ πού ὑπέμεινε ταπεινά κι ἀνεξίκακα, μέ πραότητα, μέ γλυκύτητα καὶ ἀγάπη ὅλες τίς ὕβρεις, τὸν φθόνο καὶ τὴν κακία τῶν ἀνθρώπων, καὶ συνέχιζε γαλήνιος, χωρὶς νὰ κάμπτεται ἀπὸ τὴ φτώχεια, ἀπὸ τίς διώξεις καὶ τίς συκοφαντίες, ὑπηρετώντας

μέ πνεῦμα ὑπομονῆς, ταπεινοφροσύνης καὶ συγχωρητικότητας τὸν Ὑπέρτατο Ἀγαπημένο. Ἐτσι προσεῖλκυσε τὴ χάρη τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὸ Ὅποιο ἔκανε μονὴν στήν καθαρὰτου καρδιά καὶ ἔγινε ὁ φωτεινός, ὁ ἀκτινοβόλος ἅγιος, τοῦ ὁποίου τὸ σκῆνωμα πρὶν τὴν ταφὴν ἀνάβλυζε μυροβόλες σταγόνες «ιδρώτα».

Φτάσαμε ἀπρόσκο-

πτα στόν Πειραιά μέ μιὰ δροσερὴ συννεφιά σέ ὅλη τὴ διαδρομὴ καὶ μπήκαμε στό καράβι γιὰ τὴν Αἴγινα. Ἡ θάλασσα ἀστραφτοκοποῦσε καὶ λαμπύριζε μέ τίς μαρμαρυγές τοῦ ἡλίου πάνω στήν ἐπιφάνεια τῶν νερῶν πού τὰ ρυτίδωναν οἱ γλυκόπνοες αὔρες. Ἡ μαγεία τῆς φύσης ἀφορμὴ γιὰ δοξασμό τοῦ Πλάστη.

Τὸ πρόγραμμα καθόριζε μετὰ τὸ φαγητὸ ἀνάπαυση στό ξενοδοχεῖο καὶ ὕστερα προσκύνημα στήν Ἱερά Μονὴ Ἁγίας Τριάδος, τὸ μοναστήρι πού ἴδρυσε ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος τὸ 1904, ἀρχικά μέ τέσσερις ἀδελφές, τίς ὁποῖες στήριζε ἠθικά, ὑλικά καὶ πνευματικά.

Ὑποδεχθήκαμε μέ χαρὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ προγράμματος γιατί ὅλοι λαχταρούσαμε νὰ προσκυνήσουμε τὰ χαριτόβρυτα λείψανά του, παρόλη τὴν κούραση τοῦ ταξιδιοῦ.

Μπήκαμε εὐλαβικά στό μοναστήρι, περιηγηθήκαμε τοὺς χώρους ὅπου σύχναζε ὁ Ἅγιος, σταθήκαμε μέ σε-

βασμό στό δωμάτιό του, άφουγκραστήκαμε τό κενοτάφιό του, άκουμπήσαμε τό θεόρατο πεῦκο τόν πιστό φρουρό του τάφου του, πού ό Άγιος τό άγαπούσε πολύ, άναπέμψαμε δεήσεις καί μυστικές προσευχές έκ βάθους καρδιάς, θαυμάσαμε τόν καινούργιο περικαλλέστατο ναό καί άναχωρήσαμε μέ τήν προσμονή τής επόμενης ημέρας πού οί ιερείς μας θά τελούσαν τή Θεία Εύχαριστία στόν ίδιο τό ναό τής Άγίας Τριάδος, όπου τόσες φορές είχε λειτουργήσει ό Άγιος Νεκτάριος.

Επόμενη στάση στην Ίερά Μονή του Άγίου Μηνᾶ του μεγαλομάρτυρος, ό όποιος μαρτύρησε τό 304 μ.Χ. επί αυτοκράτορος Διοκλητιανού. Ό Άγιος Μηνᾶς είναι πολύ θαυματουργός καί τόν εύλαβούνται οί χριστιανοί ως τά πέρατα τής οικουμένης. Προσκυνήσαμε, προσευχηθήκαμε κι άποσυρθήκαμε γιά άνάπαυση στό ξενοδοχείο.

Τήν Τρίτη, νωρίς τό πρωί, φτάσαμε καί πάλι στό μοναστήρι του Άγίου Νεκταρίου, στόν Ίερό Ναό τής Άγίας Τριάδος πού έκτισε ό Άγιος καί όπου τόσες δεήσεις υπέρ του σύμπαντος κόσμου άνέπεμψε καί όπου έτέλεσε άπειρες φορές τήν ιερότερη πάνω στή γή ιεροτελεστία, όπου ό ίδιος ό Θεός είναι παρών ως προσφέρων καί προσφερόμενος. Η συγκίνηση του ιερέως μας καθώς ιερουργούσε τό μεγαλειώδες μυστήριο, τήν επαναλαμβανόμενη γιορτή τής αγάπης του Θεού προς όλο τόν ανθρώπινο γένος, αλλά καί προς κάθε ψυχική χωριστά μας με-

ταδόθηκε καί μέ άνατεταμένες τίς ψυχές παραστήκαμε στή θεία λειτουργία προσευχόμενοι γιά τήν άνακαίνιση, τόν φωτισμό καί τόν έξαγιασμό μας.

Όταν τελείωσε ή Θεία Λειτουργία, τό δείπνο τής αγάπης του Θεού, άποκαιρητήσαμε τόν αγαπημένο μας Άγιο Νεκτάριο, τό δοχείο τής Θείας Χάριτος, τόν άυτόουργό τόσων θαυμάτων καί κατευθυνθήκαμε προς τήν Ίερά Μονή Άγίας Αίκατερίνης, τήν όποία όλοι εύλαβούμαστε καί ως πολιοῦχο μας. Προσκυνήσαμε καί στό ιερό παρεκκλήσιο του Άγίου Νικολάου καί φιλήσαμε τά ιερά λείψανα των Άγίων.

Τελευταία στάση τής προσκυνηματικής μας έκδρομής ή Ίερά Μονή Άγίας Άναστασίας Φαρμακολυτρίας στή Χλόη, δύο χιλιόμετρα πρίν φτάσουμε στό λιμάνι τής Αίγινας. Εισήλθαμε μέ σεβασμό στην τρίκλιτη βασιλική, άσπαστήκαμε τίς εικόνες καί τά άγια λείψανα καί πλημμυρισμένοι μέ τή χάρη των άγίων, άναζωογονημένοι πνευματικά, πήραμε τό δρόμο τής επιστροφής στην προσφιλή μας Κατερίνη.

Φάνυ Κουντουριανού – Μανωλοπούλου

**Άποφθέγματα αὐτῶν πού γήρασαν στην άσκησι,
άποφθέγματα πού δηλώνουν σέ περιληπτική έκθεση
τήν τελειότητα τής άρετῆς τους**

• **Ελεγε ό άββᾶς Ἡσαΐας** ότι, αν θέλει ό Θεός νά δείξει τό έλεός Του σέ μιᾶ ψυχή κι αὐτή ξεφεύγει από τήν κανονική πορεία καί δέν δέχεται, αλλήλᾶ κάνει τό θέλημά της, επιτρέπει ό Θεός νά πάθει έκείνα πού δέν θέλει, ώστε μ' αὐτόν τόν τρόπο νά Τόν επιζητήσει.

• **Τόν ίδιον τόν ρώτησαν τί είναι φιλαργυρία καί άπάντησε:**
«Τό νά μὴν εμπιστεύεσαι στόν Θεό ότι έχει τή φροντίδα σου, νά μὴν ελλίξεις υποσχέσεις του Θεού καί νά θέλεις νά φαίνεσαι σπουδαῖος».

• **Ρωτήθηκε πάλι τί είναι καταλαλιὰ κι άποκρίθηκε:**
«Τό νά άγνοεῖ κανείς τή δόξα του Θεού καί νά φθονεῖ τόν πλησίον του».

• **Ρωτήθηκε πάλι τί είναι ή όργή καί άπάντησε:**
«Φιλονικία, ψέμα καί ελλειψη γνώσης».

• **Εἶπε ό άββᾶς Ἡλίας, ό διακονητής:**
«Τί δύναμη έχει ή άμαρτία, όπου υπάρχει μετάνοια; Καί τί ώφελεῖ ή αγάπη έκεί πού υπάρχει υπερηφάνεια;»

• **Εἶπε πάλι:**
«Οί άνθρωποι έχουν τόν νοῦ τους στραμμένο ἢ στίς άμαρτίες ἢ στόν Ἰησοῦ ἢ πρὸς τοὺς ανθρώπους».

• **Εἶπε ό άββᾶς Θεόδωρος:**
«Πολλοί στην εποχή μας διάλεξαν τήν άνάπαυση, προτοῦ τοὺς τήν δώσει ό Θεός».

• **Ό άββᾶς Ἰάκωβος εἶπε:**
«Δέν θέλησα ποτέ νά πῶ ἢ νά άκούσω λόγο κοσμικό».

• **Ό άββᾶς Λογγίνος εἶπε στόν άββᾶ Ἀκάκιο:**
«Η γυναῖκα τότε καταλαβαίνει ότι έχει συλλάβει, όταν σταματήσει τό αίμα της. Έτσι καί ή ψυχή τότε ξέρει ότι έχει συλλάβει Πνεῦμα Άγιο, όταν σταματήσουν τὰ πάθη τὰ χαμηλά πού ρέουν απ' αὐτήν. Όσο καιρό περιπλέκεται σ' αὐτά, πῶς μπορεί νά υπερηφανεύεται σάν νά είναι τάχα άπαθής; Δῶσε αίμα καί πᾶρε Πνεῦμα».

• **Ό άββᾶς Ποιμὴν εἶπε ότι τό θέλημα καί ή άνάπαυση καί, προπαντός, ή συνήθεια σ' αὐτά, οδηγοῦν τόν άνθρωπο στην πτώση.**

• **Ό άββᾶς Παῦλος εἶπε:**
«As πηγαίνουμε πίσω από τόν Ἰησοῦ».

• **Εἶπε πάλι ότι πολλοὲς φορές ή άπουσία τής ντροπῆς καί του φόβου φέρνουν τήν άμαρτία.**

• **Κάποιος Γέροντας εἶπε:**
«Άνθρωπε, αν θέλεις νά ζήσεις σύμφωνα μέ τόν νόμο του Θεού, θά βρεῖς βοηθό τόν Νομοθέτη».

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

Σαφώς και δεν θα μπορούσαμε να καλύψουμε τό θέμα του καρκίνου σε τόσο λίγο χώρο, αλλά θα προσπαθήσουμε να έχουμε μια γενική εικόνα.

Τά νεοπλάσματα, πού προέρχονται από την αρχαία ελληνική λέξη νέο και πλάσμα (δημιούργημα), είναι μιά ανώμαλη μάζα ιστού πού είναι αποτέλεσμα της νεοπλασίας. Τό χαρακτηριστικό της νεοπλασίας, είναι ο ανώμαλος πολλαπλασιασμός των κυττάρων, δηλαδή ο ιστός σε κάποιο σημείο του σώματος (πού συντίθεται από κύτταρα), αρχίζει να διογκώνεται, λόγο του ανεξέλεγκτου αριθμού νέων κυττάρων. Η νεοπλασία δεν είναι τό αρχικό στάδιο, καθώς πριν από αυτή, τά κύτταρα ύφιστανται ένα ανώμαλο επίπεδο ανάπτυξης, όπως ή μεταπλασία ή δυσπλασία, ωστόσο δεν καταλήγουν πάντα σε καρκίνο. Η ανάπτυξη λοιπόν των νεοπλασματικών κυττάρων, ξεπερνά και δεν συντονίζεται με την ανάπτυξη των φυσιολογικών κυττάρων των γύρω ιστών, έξακολουθεί δέ να συνεχίζεται και μετά την παύση των έρεθισμάτων πού προκάλεσαν αυτή τή μεταβολή. Έτσι θα έχουμε ως αποτέλεσμα τήν εμφάνιση ενός **όγκου**.

Στή συνήθη ιατρική όρολογία τό νεόπλασμα αναφέρεται ως όγκος και ή μελέτη τούς όνομάζεται όγκολογία. Οί όγκοι χωρίζονται σε **καλοήθη** και **κακοήθη**. **Καλοήθης** είναι ο όγκος πού έντοπίζεται σύντομα, στό αρχικό του στάδιο, με αποτέλεσμα να παρακολουθείται, και έν τέλει να χειρουργηθεί και να αφαιρεθεί άμεσα, ώστε να μην κινδυνεύει ή ζωή του άσθε-

νού. Ο καλοήθης όγκος περιλαμβάνει τάνομώματα τής μήτρας και τούς μελαγχρωματικούς σπίλους (κρεατοελιές) και **δέν** μετατρέπονται σε καρκίνο. **Κακοήθεις** όγκοι, είναι οί καρκίνοι, (προέρχεται από τή λατινική λέξη για τόν κάβουρα πού προσκολλάται επίμονα σε αυτό πού συλλαμβάνει). Η διαφορά του με τόν καλοήθη είναι ότι ή βλάβη είναι γενικευμένη, έχει προχωρήσει και σε γύρω ιστούς, μπορεί να κάνει **μεταστάσεις**, δηλαδή να πάει σε απομακρυσμένους ιστούς και τελικά να προκαλέσει τό θάνατο. Όλοι βέβαια οί καρκίνοι δεν ακολουθούν αυτή τή θανατηφόρο πορεία. Κάποια νεοπλάσματα δεν παρουσιάζουν όγκο, όπως ή λευχαιμία. Τά κακοήθη νεοπλάσματα διασπείρονται με τρεις τρόπους. **1. Έμφυτεύσεις σε κοιλότητες 2. Έπέκταση με τολεμφικό σύστημα 3. Έπέκταση με τό αίμα.**

Τέλος, ως αναφορά τήν αίτια πού προκαλείται ο καρκίνος, κύρια αίτια είναι ή επίδραση περιβαλλοντικών παραγόντων όπως διάφορες **χημικές ουσίες**, επίδραση σε **άκτινοβολία**, **όγκογόνοι ιοί** ή **κληρονομείται** στή βλαστική γραμμή.

Αυτή ήταν μιά σύντομη προσέγγιση στό τί συμβαίνει κατά τήν καρκινογένεση! Κλείνω λέγοντας, κατά τόν γέροντα Πορφύριο, πώς, ή θεραπεία του καρκίνου, είναι εύκολη αλλά ο Θεός δεν επιτρέπει να βρεθεί, γιατί με αυτή τήν ασθένεια πολλούς άρρώστους τούς φέρνει κοντά Του και μετανοούν. Ο Θεός ξέρει!

Γρηγόριος Γκόλιας

Τεχνολόγος Ιατρικών έργαστηρίων Α.Τ.Ε.Ι Λ.

1.6.2013. Από τήν έκδρομή με τά παιδιά του Κατηχητικού μας στήν Άνω Μηλιά, στό Σταυρό του Αγίου Κοσμά.

6.6.2013. Από τήν ήμερήσια προσκυνηματική έκδρομή τής ένορίας μας σε Ι. Μονές τής Καστοριάς.

Στιγμές χαράς (κάθε Σαββατοκύριακο) για τά παιδιά τής ένορίας μας στήν «ΚΙΒΩΤΟ».

Άπό τόν Άγιασμό έναρξης των δωρεάν Φροντιστηριακών μαθημάτων στήν ένορία μας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΩΡΕΑΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΤΕΤΑΡΤΗ 4:30 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 6:00 Μ.Μ.

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6:00 Μ.Μ.

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΠΕΜΠΤΗ 6:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΤΕΤΑΡΤΗ 7:00 Μ.Μ.
ΦΥΣΙΚΗ: ΚΥΡΙΑΚΗ 6:00 Μ.Μ.
ΧΗΜΕΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 5:00 Μ.Μ.

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 7:00 Μ.Μ.
ΕΚΘΕΣΗ: ΤΡΙΤΗ 6:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΤΡΙΤΗ 5:00 Μ.Μ.
ΧΗΜΕΙΑ: ΣΑΒΒΑΤΟ 5:00 Μ.Μ.

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΚΘΕΣΗ: ΤΡΙΤΗ 7:00 Μ.Μ.
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: ΚΥΡΙΑΚΗ 3:00 Μ.Μ.
ΦΥΣΙΚΗ: ΤΕΤΑΡΤΗ 3:30 Μ.Μ. & ΚΥΡΙΑΚΗ 5:00 Μ.Μ.

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ)

ΑΡΧΑΙΑ (ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ):
ΤΡΙΤΗ & ΠΕΜΠΤΗ 6:30 Μ.Μ.
ΛΑΤΙΝΙΚΑ: ΔΕΥΤΕΡΑ & ΤΕΤΑΡΤΗ 6:30 Μ.Μ.
ΕΚΘΕΣΗ: ΤΕΤΑΡΤΗ 4:30 Μ.Μ.
ΒΙΟΛΟΓΙΑ: ΔΕΥΤΕΡΑ 4:30 Μ.Μ.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ: ΣΑΒΒΑΤΟ 6:15 Μ.Μ. (ΑΡΧΑΡΙΟΙ),
ΤΕΤΑΡΤΗ 5:30 Μ.Μ. (ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΙ)
ΓΥΜΝΑΣΙΟ: ΔΕΥΤΕΡΑ 5:30 Μ.Μ.
ΕΝΗΛΙΚΕΣ: ΤΕΤΑΡΤΗ 6:15 Μ.Μ. (ΑΡΧΑΡΙΟΙ),
ΤΡΙΤΗ 4:00 Μ.Μ. (ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΙ)

Η ΕΝΟΡΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ ΘΕΡΜΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ!

**Η ΕΝΟΡΙΑ ΜΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ ΠΡΩΙΝΟ ΓΕΥΜΑ
ΣΕ 60 ΠΑΙΔΙΑ ΑΠΟΡΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ.
ΟΣΟΙ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ.
ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!**

**Άπόδειπνο για νέους και εργαζομένους
Κάθε Τετάρτη στις 8:00 μ.μ. (άκολουθεί συζήτηση)**

**Πρόγραμμα παιδικών και νεανικών συναντήσεων
«ΚΙΒΩΤΟΥ»:**

Άγόρια Δημοτικού:
Σάββατο 4:00 μ.μ.

Άγόρια Γυμνασίου-Λυκείου:
Σάββατο 4:00 μ.μ.

Κορίτσια Δημοτικού:
Σάββατο 2:00 μ.μ.

Κορίτσια Γυμνασίου-Λυκείου:
Σάββατο 3:30 μ.μ.

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΟΜΙΛΙΑ

Κάθε Τρίτη μετά την Άκολουθία της Παρακλήσεως